

10 maanden Radicale vernieuwing langdurige ggz

Geplaatst op 26 november 2021

Energie en betrokkenheid voor betere ggz

Écht aansluiten bij wat van waarde is voor cliënten, naasten en medewerkers. Bewegen 'van regels naar relaties'. In de praktijk van alledag. In januari 2021 startte de beweging Radicale vernieuwing langdurige ggz; een groeiend netwerk van betrokken mensen en organisaties in de langdurige ggz. Een terugblik in vogelvlucht.

Wat ons bindt is de gedeelde overtuiging dat de zorg en begeleiding voor mensen met langdurige psychiatrische problemen beter kan en moet. En dat het antwoord niet zozeer ligt in de protocollen, regelgeving of kwaliteitssystemen, maar vooral in mensen zelf: cliënten, naasten en medewerkers die in de praktijk met elkaar vorm geven aan het leven en werken in de langdurige ggz. Op een manier dat wat voor ieder uniek mens van betekenis is, steeds opnieuw het uitgangspunt kan zijn van de zorg en begeleiding. Dat is onze gezamenlijke droom.

Intussen doen elf ggz-organisaties mee. Landelijke organisaties zijn vanaf de start ook actief betrokken: de Nederlandse ggz, kenniscentra Phrenos en Trimbos instituut en Valente. De inspectie, zorgkantoren, het ministerie van VWS (directies maatschappelijke ondersteuning, langdurige zorg én curatieve zorg) en de NZa zijn partner. LOC Waardevolle zorg is initiatiefnemer en ondersteunt de vernieuwingsbeweging. Samen vormen deze partijen een open netwerk.

Behoeftte aan ruimte open gesprek

Bij de start verkennen betrokkenen in de ggz-organisaties de uitdagingen waar ze zich in het kader van de vernieuwing op willen richten. Dat doen ze bijvoorbeeld tijdens inspiratiebijeenkomsten in de vorm van

een kampvuorgesprek: een dialoog tussen cliënten, ervaringsdeskundigen, naasten, hulpverleners, managers en bestuurders. Waarbij mensen uitgenodigd worden om aan te geven hoe zorg en ondersteuning kunnen aansluiten bij de manier waarop zij het leven willen leven, zo dat hun leven perspectief biedt. Centrale vraag bij de kampvuorgesprekken: hoe kan je steeds zó samen leven en werken, dat dat aansluit bij wat voor iemand écht van betekenis is?

In de gesprekken horen we dat de medewerkers behoefte hebben aan ruimte. Ruimte voor een open gesprek, om nieuwsgierig te mogen zijn, om te kunnen luisteren en ruimte voor gelijkwaardigheid. Sommige organisaties hebben besloten om vaker dat open gesprek te voeren. Maar het gaat ook om ruimte en vertrouwen om, waar dat nodig is, af te kunnen wijken van ingeslepen gedrag of protocollen.

Verkennen waar het anders kan

Daarnaast is er behoefte aan ruimte om te verkennen waar het systeem anders kan of moet. Zo ervaren medewerkers druk vanuit 'het zorgsysteem' om mensen 'uit de zorg te laten stromen' als het beter gaat. En dat betekent voor een cliënt vaak verhuizen van een vertrouwde plek waar hij zich thuis voelt naar een onbekende omgeving waar hij nog niemand kent met mogelijk nadelige effecten voor zijn opgebouwde herstel en gezondheid. Achterliggende wens van zorgprofessionals is natuurlijk ook om mensen die op wachtlijsten staan ook de juiste zorg op tijd te kunnen bieden. Dit spanningsveld roept vragen op over hoe we de zorg hebben ingericht. En: onderschatten we wat een huis voor iemand betekent en hoe snel het een 'thuis' kan worden? Een zoektocht waarbij we elkaar verder willen inspireren met voorbeelden, een open blik, creatieve mogelijkheden en flexibiliteit. Steeds vanuit wat er werkelijk toe doet voor de cliënt, de naaste en de medewerker.

Mensen in de vernieuwingsbeweging creëren met elkaar ook ruimte om te werken aan hoe we in de samenleving aankijken tegen mensen met psychiatrische problemen. Om ons te realiseren dat die problematiek iets is dat iedereen kan overkomen. En om meer ruimte te maken voor mogelijkheden voor de mensen die met problemen kampen om als gelijkwaardig gezien en behandeld te worden.

Verhalen delen

Uit ervaringen van deelnemers blijkt dat het waardevol is om vanuit Radicale vernieuwing langdurige ggz verschillende uitwisselingsmogelijkheden te bieden. Een netwerk en platform om verhalen, ervaringen en ideeën te delen en elkaar te inspireren en versterken. We sluiten hiermee aan op de vele goede initiatieven die er al zijn in het land gericht op perspectief op een goed leven – zoals ART en Herstel voor Iedereen. Dit doen we door te delen wat hiervoor in de dagelijkse praktijk nodig is en te stimuleren en versterken dat daar meer en meer werk van gemaakt wordt.

We willen scherp monitoren of we op de goede weg zijn om de genoemde doelen te realiseren. Daarbij helpt het actie-onderzoek dat uitgevoerd wordt door Phrenos en Trimbos Instituut.

In vogelvlucht

Wat hebben we gedaan?

- Eerste (kampvuur)gesprekken per organisatie, dromen en dilemma's in beeld gebracht en wat nodig is om een volgende stap te zetten
- Verbindingen tot stand gebracht
- Uitwisseling en dialoog georganiseerd tussen werkvloer en landelijke beleidsmakers, rondom concrete praktijksituaties
- Vanuit de behoeften en energie van de deelnemers eerste thema's benoemd om in de praktijk aan te werken:
 1. Thuis voelen in de wijk (of in een andere setting?)
 2. Hoe zorg je ervoor dat wat voor cliënten, naasten en zorgverleners van waarde is in de praktijk het uitgangspunt kan zijn?
 3. Samenhang tussen behandeling en begeleiding
 4. Maatschappelijke en sociale inclusie
 5. Integrale zorg en ondersteuning voor jongvolwassenen
- Maandelijks kernteam-bijeenkomsten om de koers te bespreken, signalen te duiden, uit te wisselen
- Perspectieven van de diversiteit aan betrokken mensen en organisaties elkaar laten ontmoeten, leren kennen. Samen werken aan de droom van de beweging
- Iedereen scherp houden op de droom en gedeelde waarden
- Communiceren over ontwikkelingen
- Met alle betrokkenen inspiratiedag georganiseerd tijdens de Week van de Radicale vernieuwing (lees en bekijk [hier de impressie](#))

Waar helpt de beweging bij:

- Geeft deelnemers moed en kracht
- Het eerlijke verhaal inclusief kwetsbaarheden te delen. Met elkaar en landelijke instanties die het beleid mee-bepalen
- Beginnen bij de waarden van elke individuele mens. Bij gesprekken met bijvoorbeeld het zorgkantoor niet te denken vanuit de huidige kaders, maar vanuit wat cliënten nodig hebben (en hen en naasten daar vooral bij te betrekken)
- Werkplezier hoog houden

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Opstart vernieuwings-beweging](#)

Trefwoorden: [kampvuurgesprekken](#), [zorgkantoren](#)